

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Gymnázium duklianskych hrdinov, Komenského 16, Svidník
4. Názov projektu	Zvýšenie čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na Gymnáziu duklianskych hrdinov vo Svidníku
5. Kód projektu ITMS2014+	312011V690
6. Názov pedagogického klubu	Klub prírodovedcov
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	09.09.2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Gymnázium DH Svidník
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Lýdia Mačugová
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	http://www.gdh.sk/kluby

11. Manažérske zhrnutie:

Krátka anotácia a kľúčové slová

- Formy vyučovania
- Aktívne učenie
- Vyučovacia hodina

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma stretnutia: Organizačné formy vyučovania

Hlavné body:

- Úvod k problematike
- Delenie organizačných foriem
- Problémové a projektové vyučovanie

Priebeh stretnutia:

Úvodom sa členovia klubu rozprávali o tom aké formy vyučovania preferujú na svojich hodinách, ktoré sú pre ne výhodné a prečo. Súčasnú dobu, v ktorom žijeme je ovplyvnené prudkým rastom poznatkov. Prenikanie vedy a techniky mení postavenie človeka, kde hlavnú úlohu zohráva rozhodovanie sa na základe získaných informácií. Zaužívané metódy a formy vyučovania musí zákonite meniť aj škola, ktorá pripravuje jedinca na to, aby bol schopný adaptovať sa na meniace sa požiadavky. Vplyv vedecko-technického pokroku na výchovu a vzdelávanie je spoločenský problém, kde treba riešiť hlavne rozpor medzi množstvom nových poznatkov v jednotlivých vedných odboroch a edukačnými možnosťami školy. Rozvoj rozumových schopností a osvojovanie pojmov žiakov na SŠ súvisí s poznávacou aktivitou pri riešení rôznych typov úloh a situácií. V integrovaných životných súvislostiach sú situácie vytvárané zložitými vzťahmi medzi človekom technikou a

prírodou. Jednou z hlavných úloh dnešnej školy je pripravovať mladých ľudí na ich budúci osobný i profesijný život v čoraz viac technologicky zameranej spoločnosti. Učitelia preto musia disponovať širokým spektrom nových alebo inovovaných prístupov k vyučovaniu a učeniu, a to hlavne takých, ktoré využívajú nové komunikačné a informačné technológie. Koncepcia výchovy a vzdelávania žiakov v našej škole vychádza z požiadaviek, ktoré vytvárajú potrebu obsahovej a formálnej reštrukturalizácie výchovno-vzdelávacej činnosti. Pre školu z toho vyplýva potreba inovácie tradičného odovzdávania vedomostí a osvojenie si metód spracovania a aplikácie informácií. Jedným zo základných predpokladov k urýchleniu rozvoja zručností je celoživotné vzdelávanie sa učiteľov. Požiadavky dnešnej doby sú zamerané na inováciu edukácie, na hľadanie nových prístupov a metód.

Delenie organizačných foriem:

a) Podľa pomeru učiteľovej činnosti k žiackej činnosti sa formy organizácie vyučovacieho procesu rozdeľujú na:

- frontálne (hromadné)
- skupinové
- individuálne vyučovanie

b) Podľa typu edukačného prostredia:

- vyučovanie v triede
- v špecializovaných priestoroch školy (laboratóriá, dielne, pozemky,..)
- v mimoškolskom prostredí (podnik, múzeum, šport. zariadenie ..)

c) Vyučovacie hodiny možno rozdeliť napr. podľa funkcie v časovo širšie ponímanom vyučovacom procese na:

- úvodné hodiny
- hodiny základného preberania učiva
- hodiny venované zovšeobecňovaniu učiva
- záverečné hodiny

V ďalšej časti stretnutia sme sa zaoberali podstatou **problémového vyučovania**. Na rozdiel od tradičného vyučovania, kde učiteľ odovzdáva žiakom hotové vedomosti, pri problémovom vyučovaní učiteľ stavia žiaka pred úlohy. Tieto predstavujú neznáme vedomosti a spôsoby činnosti. Učiteľ ho motivuje, usmerňuje hľadanie nových spôsobov a prostriedkov riešenia úlohy, pri hľadaní ktorých si žiaci osvojujú nové vedomosti a nové spôsoby činnosti. Pri problémovom vyučovaní žiak akoby sám objavoval poznatky (prvky systému a vzťahy medzi nimi) pri riešení problémových úloh, ktoré mu vytýči učiteľ, alebo na ktoré prichádza sám. Tým je podmienené tvorivé myslenie a schopnosti žiaka aplikovať teoretické poznatky do praktickej roviny.

Riešili sme aj problém prečo sa v problémovom vyučovaní zadávajú žiakom úlohy? Myslenie môže vzniknúť iba v tzv. problémovej situácii, v situácii, keď sa človek stretne s dajakou prekážkou, ťažkosťou vo svojej činnosti, pričom spôsob prekonania prekážky je mu neznámy. Okrem protirečenia, t.j. neznámeho, musí problémová situácia obsahovať ešte tieto dve stránky:

1. motivačnú - prebudenie záujmu na odstránenie uvedeného protirečenia a pociťovanie možnosti odstrániť ho pri súčasnom osvojení si nových vedomostí a zručností,
2. predmetovo - obsahovú - isté základné vedomosti žiaka zodpovedajú vecnému obsahu situácie a intelektuálne prostriedky na manipuláciu s týmto vecným obsahom.

Skonkretizovali sme si aj pravidlá pre tvorbu úlohy. Navodenie problémovej situácie vyvoláme predložením problémovej úlohy. Táto môže mať rozličnú formu: otázka, zadanie, praktická úloha. Musí však odpovedať určitým požiadavkám:

1. musí byť prirodzene spätá s prebraným učivom a musí z neho logicky vyplývať
2. má vychádzať z praktickej, životnej situácie, ktorá žiakov upúta
3. apeluje na ich záujmy a skúsenosti t.j. musí žiaka motivovať. (Motivácia učenia je vnútornou podmienkou aktivizácie myšlienkového činnosti.)
4. musí obsahovať neznámy prvok (protirečenie), ktoré je základnou hybnou silou tvorby poznatkov a vyvoláva potrebu splniť úlohu. Najúčinnnejšie úlohy predstavujú pre žiakov

odhalenia nových príčinných - dôsledkových vzťahov, nových zákonitostí, nových princípov a spôsobov riešenia celej triedy úloh.

5. musí byť formulovaná tak, aby žiaci jasne videli jej cieľ. Bez znalosti cieľa problémovej úlohy sa stráca dôvod tvorivého myslenia žiakov.

6. musí zodpovedať intelektuálnym možnostiam žiakov. Musí byť dostatočne zložitá a náročná, no súčasne dostupná pre možnosti žiakov. Musí teda ležať v "zóne najbližšieho vývoja" žiaka.

7. Môže obsahovať udané veličiny, ktoré nemajú súvis s jej riešením, alebo neúplné údaje. Ak sa učiteľovi podarí sformulovať úlohu tak, že objektívne protirečenie medzi daným a hľadaným sa v žiakovom vedomí zmení na protirečenie medzi známym a neznámym, potom žiak stojí pred problémom. V kolektíve triedy sú žiaci, ktorí sa o dané témy zaujímajú nad rámec výučby a pre nich je riešenie vopred známe. Zároveň existuje skupina žiakov, ktorých východzie vedomosti sú pod predpokladanou úrovňou. Obidve tieto kategórie žiakov nebudú stáť pred problémom, lebo v ich vedomí nevzniklo protirečenie medzi známym a neznámym. Z uvedeného vyplýva potreba diferencovaného prístupu k žiakom.

V ďalšej časti stretnutia sme sa zaoberali podstatou **projektového vyučovania**. Výchovno vzdelávací projekt je integrované vyučovanie, ktoré stavia pred žiakov jeden alebo viac konkrétnych, zmysluplných a reálnych úloh. Ich cieľom je napr. napísať knihu alebo časopis, usporiadať výstavu, akciu, prednášku, vyrobiť vyučovaciu pomôcku alebo inú užitočnú vec. K splneniu tejto úlohy potrebujú vyhľadať veľa nových informácií, spracovať a použiť dosiahnuté poznatky z rôznych odborov, naviazať spoluprácu s odborníkmi, vedieť organizovať svoju prácu v čase a priestore, zvoliť iné riešenie v prípade chýb, formulovať vlastný názor, diskutovať, spolupracovať, atď.

Miesto toho, aby žiaci „preberali“ hotové poznatky z jednotlivých odborov (mnohokrát navyše bez hlbšieho pochopenia významu a zmyslu), objavujú pri projektovej výučbe tieto poznatky sami, a to z dôvodov potreby. Okrem osnov predpísaného učiva majú žiaci možnosť poznať viac aj samých seba, svoje možnosti, schopnosti, svoju cenu. Ich práca v škole nie je samoučelná, pretože výsledky projektov majú konkrétnu užitočnú podobu. Škola sa stáva súčasťou reálneho života, ponúka žiakom zážitok nových situácií a životných rolí.

Plánovanie projektov musí spĺňať: mapovanie tém, triedenie reálnych nápadov, redukcia, plán projektu. Je veľmi dôležité tieto body podrobne prejsť so žiakmi.

V projekte môžu existovať medzipredmetové vzťahy, je možné použiť viac počítačových programov, je vhodné spolupracovať s ďalšími učiteľmi. Takýto druh vyučovania je však omnoho náročnejší a vyžaduje si minimálne učiteľov zápal pre vec a nadhľad, ochotu spolupracovať a komunikovať, pochopenie a podporu vedenia školy. Predpokladom je aj záujem žiakov a ochota sa zapojiť. V projektovom vyučovaní žiaci často bádajú a skúmajú. Je tu významná spolupráca medzi žiakmi a skupinami žiakov. Často sa spolupracovníkom stáva aj samotný učiteľ. Oproti bežným formám vyučovania dáva žiakom relatívnu voľnosť spojenú s požiadavkou na samostatnosť a kolektívnu prácu. Projekt môže byť krátkodobý alebo dlhodobý. Čím je riešenie projektu dlhšie, tým je dôležitejšie udržať motiváciu žiakov.

13. Závěry a odporúčania:

Z rozhovoru medzi členmi klubu vyplynulo, že problematika problémového vyučovania je im podstatne bližšia ako projektové vyučovanie. Projektové vyučovanie sa uskutočňuje len vo veľmi malej miere. Odporúčanie z dnešného stretnutia je, aby sa zvýšila miera využitia projektového vyučovania.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Lýdia Mačugová
15. Dátum	10.09.2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Lýdia Mačugová
18. Dátum	10.09.2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu.